

ציון) שהיה מגדולי רבני ליטא בדורו - לספר 'משנה ברורה' של מרן החפץ חיים, באלו תארים הוא מתאר את שכתו של החפץ חיים? ארבע מילים - 'מעמיק נפלא ביושר העיון'. בתארים אלו הוא בחר לכנות את רבינו הגדול גאון עולם וצ"ס"ע - 'מעמיק נפלא ביושר העיון'.

"כשעתו מאד התפעלתי מזה, ושמחתי לשמוע אחר כך שאומרים גם בשם מרן החזון איש, שאמר שההסכמה הכי חזקה למשנה ברורה היא הסכמתו של רבי בן ציון בילסקער... הוא היה גאון מופלא. הספר שלו 'שערי ציון' הוא ספר גדול מאד, דומני שאומרים שמרן הגר"ח מבריסק היה מפנה אליו שאלות. מרן החזון איש בהלכות עירובין (ס' מ"ד) מקדיש סימן שלם לוויכוח עם דברי ה'שערי ציון' ולשאלת ולתת בדבריו, לא עם כל אחד מרן החזון איש מתוכו..."

■ האם אברך הלומד בכולל צריך לשאוף גם להגיע למצב של "ללמד", על ידי משרה של הרבצת תורה?

לא אוכל להתייחס לזה באופן מסוים, רק אומר, שלעתים קבלת משרה גורמת לצמצום הלימוד של האדם. יש גם מצבים שהיא לא מביאה לצמצום, ולעתים היא אף מגדלת את כמות ואיכות הלימוד, והנושא הזה הוא פרטי ושונה אצל כל אחד לפי מצבו ודרגתו.

אני ראיתי את הר"מים שלי בישיבה, מרן הגאון רבי שמואל זצוק"ל, מרן הגאון רבי דוד זצוק"ל, הם היו מונחים כל היום בלימוד. הם גם אמרו שיעורים, אבל במהותם היו מונחים כל כולם בלימוד. [על רבי שמואל אני אמרתי הגדרה פעם, שמעתי שהיא גם התפרסמה - 'ראש לראשי הישיבות'. עליו גם היה ידוע שהיה בקי בשאר חלקי התורה].

אבל חובה לדעת, שגם מי שלא הגיע למשרה תורנית של הרבצת תורה, אך הוא עצמו גדל ונהיה תלמיד חכם, הרי הוא גם כן בכחית 'מועיל לאחרים'. ואדרבה, הרבצת תורה, התועלת שלה לאחרים היא מוגדרת מאד, אך תלמיד חכם הוא 'מועיל לאחרים' בעצם. היה לי חברותא, הרב דיסלדורף זצ"ל, למדנו בחברותא בכל ימי בין הזמנים, הוא גם כתב ספרים מועילים, והוא היה אברך כל חייו, אברך בכולל. [הוא תמיד ביקש ממני לבחור סוגיות הנוגעות לענייני ממונות, בחושן משפט. עשרות שנים למדנו יחד].

לעתים אברך נדרש למשרה מכל מיני סיבות, או מסיבות אישיות, או סיבות כלכליות, והשאלה הזו צריכה להיות מוכרעת לפי מצבו הפרטי והאישי. כשלעתים מגיעים אברכים להתייעץ, שוטחים שתי אפשרויות, אני משוחח איתם, מנסה להבין יחד איתם מה מצבם, ולא פחות מכך - מנסה להבין מה הם באמת מבקשים לעשות. ואנו משוחחים יחד עד לקבלת ההחלטה בס"ד.

■ אברכים רבים עמלי תורה, מתמודדים עם מצב כלכלי לא פשוט.

ראש הישיבה שליט"א נאנח אנחה של ממש: "אכן, זו שאלה חמורה. באופן אישי, אני מנסה לפעול ככל יכולתי, אני משוחח עם גבירים גדולים מחו"ל, אני כותב גם מכתבים, וחוזר על כך כדי שהכל ידעו שהעולם עומד על תורתם של האברכים. יש כ"ה כמה גבירים (ראש הישיבה שליט"א נוקב בשמות של כמה מהם), ממש מלאים אהבת תורה, וערים למצב הקשה, ועוזרים ומסייעים לאברכי הכוללים".

■ ומה אומרים לאברכים עצמם?

מה אני יכול לומר להם? ככל הדבר הזה: אשריהם ואשרי חלקם! אולי אני צריך לעמוד עם רמקול גדול ולצעוק את זה ברחובות של עיר, אבל אינני יכול... תאמרו זאת בשמי: אשריהם! עליהם העולם עומד!

ולא רק הם. הם, ונשותיהם, והבנים שלהם - הם מחזיקי העולם!

אזכרה ימים מקדם שאני קדשים דמשכי

הגאון הגדול רבי רב שליט"א שב בתוך השיחה לימי נעוריו בישיבת פוניבז'. הוא נזכר בקשר שהיה לו לרבנותיו - להבחל"ח - מרנן הגר"ש רוזובסקי זצוק"ל והגר"ד פוברסקי זצוק"ל, אף ש"בשלב מסוים עזבנו, קבוצת בחורים, את השיעורים".

■ מדוע?

התחלנו ללמוד סדר 'קדשים'. מרן הרב מפוניבז' זצוק"ל קבע בישיבה לימוד סדר קדשים ומפעם לפעם מסר שיעורים בעניינים אלו, ואנחנו התחלנו ללמוד בהשפעתו את מסכתות סדר קדשים.

■ ראש הישיבה גם ימליץ לאברכים להשתלם בחלק זה של לימוד קדשים?

לא לכל אחד יש נטייה ללמוד קדשים. על קדשים אמרו במליצה 'שאני קדשים דמשכי'... לי באופן אישי הייתה נטייה לזה, כאמור כבר כבחור בישיבה, ואף כאברך. אבל הכרתי כמה וכמה תלמידי חכמים גדולים מאד, שכוחם היה גדול בשאר חלקי התורה אך בסדר קדשים לא באותה דרגה. בפולין אהבו מאד ללמוד קדשים. אני מכיר אברך תלמיד חכם, חסיד, ממש דמות עילוי של פעם, שמגיע הרבה לדבר בלימוד. הוא בקי בכל סדר קדשים, עם כל התוספות וכל ה'תורות' של בריסק וחזון איש.

כשאנחנו למדנו קדשים, לא היו לנו כמעט ספרים. הספר שאנחנו (אני והחברותא שלי) למדנו אותו, היה 'חק נתן' (שמודפס באסיפת זקנים של מרן הח"ח), של אחד מחכמי ספרד. כיום נפוצים יותר ספרים, יש את הקרן אורה, את החזון איש והחידושים של הגר"ח והגר"י מבריסק.